

06.10.2026

Naleraq

UKA2026/317

Kuno Fencker

Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, Naalakkersuisut kingusinnerpaamik UKA2027-mi Kalaallit Nunaannut naleqqussakkamik, ataatsimoortumik ilusilersukkamik saqqummiussinissamik peqquneqassasut, aningaasaqarnikkut, akileraartarnikkut aaqqissuussaaniikkullu kajumissaarutit aqutigalugit Kalaallit Nunaanni najugaqarfinni minnerni, nunaqarfinni isorliunerusunilu najugaqarneq, suliffeqarneq, angerlaqqinneq aammalu inuussutissarsiummik ingerlatsineq qanoq kajuminnarnerulersinneqarsinnaanersoq pillugu. Ilusiliami Kalaallit Nunaata nunaanni, aningaasaqarnikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit aallaavigineqassapput, ilaatigut akileraartarnikkut atugassarititaasut assigiinngisitaarsinnaanerit, inuunermi aningaasartuutit annikinnerulersinneqarsinnaanerit, angallannikkut assartuinikkullu atugassarititaasut pitsanngorsarneqarsinnaanerit, ineqarlernissamut soqutiginarsaanerit, inuussutissarsiortunut namminersortunut aallarnisaasunullu pitsaanerusunik atugassaqtitsisinnaaneq kiisalu inuusuttut ilinniagaqarsimasut inoqarfinni minnerni najugaqarlernissaannut imaluunniit angerlaqqinnissaannut immikkut suliniutit periarfissaat misissorneqassallutik.

(Inatsisartunut ilaasortaq Erik Jensen, Siumut)

Siullermeerneqarnera

Siullermik Erik Jensen, Siumut, siunnersuuteqartoq qujaffigerusupparput.

Naleqqamiit siunnersuutip siunertaa tapersorsorparput, aamma Naalakkersuisunit allannguutissatut siunnersuut tapersersinnaavarput.

Kisianni erseqqissumik oqassaagut:

Piffissanngorpoq nalunaarusiortarneq kisiat pinnagu, piviusumik iliuuseqarnissaq piviusunngortinneqartariaqartoq.

Naleqqamiit Nunarput tamaat ineriartortinneqarnissaa pingaartipparput, sineriapput isorartooq, inoqarfiusoq tamarmi ineriartortinneqartariaqarpoq. Tamattami periarfissaqartariaqarpugut naligiinnerusumik, piffiit immikkuullarissusaat atorluarlugu iliuuseqarnissamut.

Nunaqarfiit illoqarfiillu minnerit aningaasartuutaannartut isigineqassanngillat. Taakku inuiaqatigiinnut, inuussutissarsiornermut, aalisarnermut, piniarnermut, kulturitsinnut aammalu nunatta ineriartortinneranut pingaaruteqarput.

Siumut ukiuni amerlasuuni naalakkersuisooqataasarsimavoq aammalu politikikkut annertuumik sunniuteqartarsimalluni.

Siumut maanna eqqortumik oqariartuuteqarpoq. Kisianni oqaatsit naammanngillat.

Naleraq siusinnerusukkut siunnersuutigereerpaa nunaqarfiit ineriartortinneqarlutillu nutarterneqarnissaat. Siumungaaq isigilluni, 2050- tikitsinnagu Nunaqarfiit Nappaqqinnissaat siunnersuutigaarput.

Uagut nalunaarusiaq nutaaq kisiat kissaatiginngilarput.

Aningaasaliineq, politikkikkut piumassuseq aammalu aalajangiinerit aalajangersimasut kissaatigaagut.

Akilerartarnermut tunngatillugu Naleqqamiit aaqqissuussineq naligiittoq, pisariitsoq aammalu allaffissornikkut akikinnerusoq kissaatigaarput.

Inuit sumi inunngorsimanerat imaluunniit sumi najugaqarnerat tunngavigalugu nutaamik assigiinngisisumik aaqqissuussinissaq kissaatiginngilarput.

Siullertut pingartinneqartariaqarput inuit nunaqarfinni illoqarfinnilu minnerni **maanna najugaqareersut.**

Taakku pitsaannerusumik atugassaqartinneqassapput.

Aqquserngit pitsaannerussapput.

Talittarfiit pitsanngorsarneqassapput.

Pilersuineq tatiginartuussaaq.

Pisiniarfiit nioqqutissanik pisariaqartunik peqartarnissaat qulakkeerneqassaaq.

Internet ullutsinnut naleqquttumik, siunissamullu eqqanaarisooq pisariaqarlunnarpoq.

Starlink imaluunniit teknologii assingusoq naleqquttumi atorneqarsinnaappat, taanna aamma periarfissaavoq. Nunaqarfinni kisermaassineq unitsilli – Kiffaanngisuseq aallunneqarli.

Internet ullumikkut naammaginangilluinnarpoq.

Internet tassaavoq ilinniarneq, suliffeqarneq, peqqinnissaqarfimmut attaveqarneq aammalu inuussutissarsiuteqarneq.

Assartuussineq aamma pitsanngorsarneqartariaqarpoq.

Kiffartuussinnermut isumaqatigiissutit eqqarsaatigalugit nunaqavissunut, silaannatsinnut, issitumiinnitsinnut tulluarsarlugit nutaarluinnarmik isumaqatigiissuteqarfigisariaqarpagut. Nunaqavissut akikinnerusumik angalasinnaanerit qulakkeertariaqarpoq.

Apeqqutigineqartariaqarpoq:

Innuttaasut qanoq kiffartuunneqarpat?

Qanoq akulikitsigisumik angalasinnaappat?

Nioqqutissat qanoq akulikitsigisumik apuunneqartarpat?

Pilersuineq qanoq tatiginartigiva?

Taakkuupput ulluinnarni inuunermut pingaaruteqartut.

Nunaqarfiit inuussutissarsiornikkut periarfissarpassuaqarput.

Aalisarnej, piniarnej, takornariaqarnej aammalu najukkami tunisassiornej ineriartortinneqarsinnaapput.

Najukkami suliffeqarfiit aningaasaliiffigineqarsinnaassapput, aammalu assartuussinermut aningaasartuutit naapertuilluarnersallutik.

Nunat allat misilittagaannit ilinniarsinnaavugut, ilaatigut Finnmarkimit.

Kisianni Norge kopiissanngilarput.

Kalaallit Nunaannut naleqquttumik aaqqiissuteqassaagut.

Nunatta isorartussusia, nunaqarfiit siammasissumik inissisimanagerat, inuussutissarsiutit aammalu kulturerput aallaavigissavagut.

Naleqqamiit pingaarnerpaamik apeqqutigineqassasoq unaavoq:

Qanoq ililluta inuit nunaqarfinni illoqarfinnilu minnerni najugaqareersut pitsaanerusumik inuuneqarsinnaalersissavagut?

Taakku siullertut pingaartinneqassapput.

Siunnersuut una tapersorsorparput.

Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat tapersorsorparput.

Kisianni suliaq EM2027-mi uteqqippat nalunaarusiaq imaluunniit isumassarsianik katalogi kisiat takorusunngilarput.

Takorusuppagut suliniutit aalajangersimasut.

Takorusuppaput qanoq aningaasalersorneqassanersut.

Takorusupparput qaqugu aallartinneqassanersut.

Aamma takorusupparput kina akisussaasuunersog.

Aningaasanut inatsisissaq tassaavoq piviusumik pilersitsinissamut tunngaviliisartoq.

Tassani takuneqassaaq kina nunaqarfiit pillugit oqaaseqarnersog, aamma kina piviusumik aningaasaliinissamut piumassuseqarnersog.

Siumut siunnersuuteqarmat tapersorsorparput.

Kisianni naatsorsuutigaarput aamma aningaasaliinerit aallartippata, finanslov-imi isumaqatiginninniarnert aallartippata aammalu suliniutit aalajangersimasut aalajangiiffigineqalerpata Siumut peqataassasog.

Naleqqamiit anguniagarput ersarippoq:

Kalaallit Nunaat tamakkerlugu ineriartortinneqassaaq – Nuuk kisimiunngitsoq, sineriapput tamakkerlugu.

Naligiinneq isumaqanngilaq sumiiffiit tamarmik assigeeqqissaassasut.

Naligiinneq isumaqarpoq inuit sumi najugaqaralarunik pitsaasumik inuuneqarnissamut periarfissaqassasut.

Taamaattumik nunaqarfiit pitsanngorsarneqassapput.

Attaveqaasersuutit pitsanngorsarneqassapput.

Assartuussineq pitsanngorsarneqassaaq.

Inuussutissarsiorneq periarfissinneqassaaq.

Aningaasaliisoqassaaq.

Oqaatsit iliuuseqarnermik malitseqassapput.

Taamatut oqaaseqarluta Naleqqamiit siunnersuut aammalu Naalakkersuisunit allannguutissatut siunnersuut tapersorsorpagut, ataatsimiisitaliamullu ingerlateqqikkumavarput, Inuussitassalerinermut imaluunnit aningaasaqarnermut tulluurtissinnaavarput, amerlanerussutillit uani apeqqutaajumaarpoq.

Qujanaq.